INTERREG V A
DEUTSCHLAND-NEDERLAND
JAARVERSLAG 2017

INTERREG Deutschland Nederland

Europäische Union
Europese Unie

INTERREG V A DEUTSCHLAND-NEDERLAND
JAARVERSLAG 2017
INTERREG-PARTNERS

Uitgegeven door:
Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat
c/o Euregio Rijn-Waal
Emmericher Str. 24
47533 Kleve, Duitsland
Tel.: +49 (0)2821 7930 34
info@deutschland-nederland.eu
www.deutschland-nederland.eu

Overzicht foto's:
Titelpagina | iStockphoto.com/vernonwiley
p. 3 | Dr. Michiel Scheffer © Provincie Gelderland
p. 5 | © Kwalificatie in bos- en landschapsbeheer
p. 9 | © Nachbarsprache & buurcultuur
p. 12 | www.pexels.com
p. 14 | www.pexels.com
p. 17 | © GrensInfoPunt

Naam programma: INTERREG Deutschland-Nederland

Programmaperiode: 2014-2020

Programmanummer(CCI-nr.): 2014TC16RFCB023

Managementautoriteit: Ministerium für Wirtschaft, Innovation, Digitalisierung und Energie des Landes Nordrhein-Westfalen

Jaarlijks uitvoeringsverslag

Verslagjaar: 2017

Datum van goedkeuring van het jaarverslag door het Comité van Toezicht: 09-03-2018

Overeenkomstig artikel 50, lid 9 van Verordening (EU) nr. 1303/2013

INTERREG V A DEUTSCHLAND-NEDERLAND
JAARVERSLAG 2017
VOORWOORD

Geachte lezers,

2017 was een wat zoekend jaar voor Europa. Met het Brexit-referendum nog vers in het geheugen, werd veel discussie gevoerd over de richting van de Europese Unie met de straks 27 overblijvende lidstaten. Maar aan de andere kant zagen we ook verkiezingen in Frankrijk die nadrukkelijk een pro-Europese uitslag lieten zien. Ook de Duitse verkiezingen brachten uiteindelijk een coalitieakkoord met een nadrukkelijke keuze voor Europa. In Nederland, Nordrhein-Westfalen en in Niedersachsen zijn regeringen actief die vol inzetten op het verbeteren van de grensoverschrijdende samenwerking.

Het belang van grensoverschrijdende samenwerking wordt onderkend, want samen staan we sterker. Wegvallende grenzen betekenen natuurlijk niet dat grensoverschrijdende samenwerking aan betekenis verliest en slechts nog voor wetenschappers en historici interessant zou zijn. Integendeel! Grensoverschrijdende samenwerking behoort nu tot de kernthema's van de verdere ontwikkeling in Europa. Ook mijn thuisregio Gelderland werkt succesvol samen met de buren aan de andere kant van de grens. Bepalend voor deze samenwerking zijn echter niet de subsidiegelden, organisatiestructuren of juridische aspecten, maar het engagement en betrokkenheid van de aldaar wonende mensen. Toenadering zoeken tot elkaar, elkaar willen begrijpen en samen projecten ontwikkelen en de hieruit voortvloeiende partnerschappen vormen de bouwstenen voor een succesvolle samenwerking.

Precies daarom dragen de grensgebieden een bijzondere verantwoordelijkheid binnen Europa.

In het INTERREG-programma Deutschland-Nederland zijn inmiddels 104 projecten goedgekeurd, waarvan al 95 een beschikking hebben ontvangen. In vergelijking met het vorige jaar betekent dit een aanzienlijke stijging. In dit jaar werd ook al het eerste INTERREG-project, "Hightech Systems & Materials", afgesloten. Naast de ontwikkeling van innovatieve (product-)ideeën op het gebied van het Strategisch Initiatief "Hightech Systems and Materials" (HTSM) zijn er hierdoor ook nieuwe mogelijkheden tot samenwerking ontstaan wat uiteindelijk in 12 nieuwe samenwerkingsverbanden resulteerde. Een ander positief effect is dat partijen, zoals ondernemingen, steeds minder barrières zien in grenzen en daarmee nieuwe mogelijkheden tot grensoverschrijdende samenwerking ontstaan.

We zijn op de goede weg en hopen dit programma in de toekomst te kunnen voortzetten. Zo zijn de voorbereidingen voor het volgende, zesde subsidieprogramma al gestart om ervoor te zorgen dat INTERREG ook na 2020 kan bijdragen aan meer grensoverschrijdende samenwerking in een beweeglijk Europa!

Dr. Michiel Scheffer

Voorzitter van het Comité van Toezicht
INTERREG Deutschland - Nederland

INTERREG V A DEUTSCHLAND-NEDERLAND
JAARVERSLAG 2017
INHOUDSOPGAVE

1.	**Het INTERREG-programma in het kort**	**6**
	INTERREG in de Duits-Nederlandse grensregio	6
	Doelstellingen van het INTERREG V A-programma	6
	Financieel kader van het programma	8
	Organisatie van het programma	8
	Programmagebied	10
2.	**Uitvoering van het programma in 2017**	**11**
	Financiële voortgang INTERREG V A	11
	Inhoudelijke voortgang - programmaindicatoren	11
	Interessante feiten - enkele eerste resultaten	12
	Programmaevaluatie	13
	Evenementen en communicatie	13
	Financiële planning en uitvoering van het programma	15
3.	**Zelf een project uitvoeren?**	**16**

Op de pagina's 5, 9, 14 en 17 in deze uitgave komt u meer te weten over geselecteerde projecten binnen het INTERREG-programma Deutschland-Nederland.

INTERREG-PROJECT **KWALIFICATIE IN BOS- EN LANDSCHAPSBEHEER**

VEILIG, MOBIEL EN TOEKOMSTBESTENDIG

Bos- en landschapsbeheer vormt een bijzonder gevaarlijk beroep en stelt hoge eisen aan de beroepskwalificatie van bosarbeiders en bedrijven. Regelmatige bijscholing is weliswaar een vereiste, maar arbeidsrichtlijnen en kwalificatiediploma's zijn vaak verschillend geregeld per regio. Hier ligt dan ook de ambitie van het INTERREG-project "Veilige en toekomst bestendige kwalificatienormen voor bos-en landschapsbeheer": Het versterken van competenties en het wegnemen van barrières voor een grensoverschrijdende mobiliteit van dienstverlenende bedrijven en bosarbeiders in de Euregio.

Door middel van de subsidie ontwikkelt het project grensoverschrijdende standaarden en bijscholingscursussen in de bosbouw. De basis hiervoor is het Europees Kettingzaag Certificaat (ECC), dat voorziet in Europees afgestemde en erkende toetsingskaders en kwalificatiecertificaten. Bedrijven aan beide zijden van de grens achten de ECC van groot belang voor de verbetering van de competentie, kwaliteit en veiligheid in de bosbouw, zo is gebleken uit een enquête die in het kader van dit project is uitgezet.

Bovendien zijn bedrijven geïnteresseerd in meer informatie over arbeidsrichtlijnen en kwalificaties in het buurland en wensen een verbeterde toegang tot de netwerken en potentiele opdrachtgevers in het buurland. Meer transparantie bij de opdrachtverlening, bijvoorbeeld via een Europa-breed erkende certificering zoals het ECC, is een belangrijk thema voor de grensoverschrijdende uitwisseling.

Het project ontwikkelt een aanbod aan flexibele en grensoverschrijdende opleidingen binnen het ECC. Een meertalig online onderwijsplatform dient ertoe om praktijkcursussen aan te vullen met interactieve, multimediale opleidingen en zelf-examinering. Train-the-trainer methoden, als ook thematische arbeidersverenigingen bevorderen bovendien de uitwisseling van Know-How over actuele thema's, technieken en innovatieve methoden in de bosbouw.

Door middel van een serie workshops, bedrijfsbezoeken en projectpresentaties vinden informatie-uitwisseling en grensoverschrijdende netwerkactiviteiten plaats om daarmee een verbeterde vertrouwens- en informatiebasis te creëren. Op die manier wordt niet alleen de mobiliteit voor duurzame dienstverlenende bedrijven in de Euregio gestimuleerd, maar wordt tegelijkertijd ook een bijdrage geleverd aan veiligheid en kwaliteit in de bosbouw en landschapsbeheer.

INTERREG V A DEUTSCHLAND-NEDERLAND
JAARVERSLAG 2017
1. HET INTERREG-PROGRAMMA IN HET KORT

INTERREG in de grensregio
Al 25 jaar is INTERREG Deutschland-Nederland actief in de grensregio. Vanaf 1991 heeft de Europese Unie in het kader van INTERREG subsidiegelden voor het Duits-Nederlandse grensgebied ter beschikking gesteld. De bedoeling hiervan is om de ontwikkeling en de integratie van het grensgebied te stimuleren. Voor een groot aantal grensoverschrijdende maatregelen en projecten biedt het INTERREG-programma sindsdien een financiële basis.

In het INTERREG V A-programma wordt de samenwerking tussen Duitsland en Nederland geïntensiveerd en sterker gefocust. Zo kan het potentieel van de grensregio optimaal worden benut en wordt de blik over de grens voor toekomstige generaties een vanzelfsprekendheid.

Doelstellingen van het INTERREG V A-programma
De doelstellingen van het INTERREG V A-programma Deutschland-Nederland die met de beschikbare middelen bereikt moeten worden, staan beschreven in het zogenoemde samenwerkingsprogramma. Dit document is door de programmapartners uitgewerkt, op basis van de strategische doelstellingen van de Europese Unie, het Koninkrijk der Nederlanden, de Bondsrepubliek Duitsland, resp. de deelstaten Nordrhein-Westfalen en Niedersachsen en de doelstellingen van de regio's in het programmagebied. Bovendien is een strategische analyse van het programmagebied opgesteld en zijn de stakeholders uit de grensregio door middel van conferenties bij de inhoudelijke uitwerking van het programma betrokken. Zo sluiten de doelstellingen van het programma aan bij de uitdagingen en behoeftes van het programmagebied en de betrokken partners en financiers. De volgende doelstellingen zijn voor het INTERREG V A-programma opgesteld:

- Vergroten van de innovatiekracht in de grensregio (innovatie);
- Wegnemen van de grens als barrière (cohesie).

Aan deze doelstellingen zijn ter realisatie twee prioriteiten gekoppeld, die elk weer een aantal themagebieden en sectoren omvatten. Bovendien is er een derde, horizontale prioriteit gevormd voor technische bijstand, een klein percentage van de middelen dat voor de uitvoering van het programma wordt gebruikt. In afbeelding 1 wordt dit schematisch weergegeven.

Prioriteit 1: Verhoging van de grensoverschrijdende innovatiekracht van het programmagebied
Het versterken van de concurrentiekracht van de regio door slimme groei is de eerste prioriteit van het programma. Om als regio de sterke concurrentiepositie in Europa te behouden en verder te verstevigen zijn investeringen in onderzoek en ontwikkeling nodig.

De sterke vertegenwoordiging van hoogwaardige technologische bedrijven en kennisinstellingen in de regio biedt de mogelijkheid om marktkansen te verbeteren en het MKB duurzaam te ondersteunen. Voor het bereiken van de doelstellingen op het gebied van innovatie is het noodzakelijk om meer en betere grensoverschrijdende clusters te vormen, kennis- en productvalorisatie grensoverschrijdend vorm te geven en gezamenlijk onderzoek te doen. Als resultaat van de ondersteuning van projecten in prioriteit 1 worden product- en procesinnovaties in het MKB nagestreefd. Het resultaat van de bijdrage van het INTERREG-programma wordt positief beoordeeld als aan het einde van de programmalooptijd blijkt dat het percentage MKB'ers dat product- en/of procesinnovaties introduceert is gestegen.

Strategische Initiatieven
Om de doelstellingen op het gebied van innovatie te bereiken zijn er binnen het programmagebied vijf speerpuntsectoren benoemd:

+ Agrobusiness/Food
+ Health & Life Sciences
+ High Tech Systems & Materials (HTSM)
+ Logistiek
+ Energie/CO_2-arme economie

Een expertgroep met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, de wetenschap en de overheid heeft voor elk van deze sectoren een "Strategisch Initiatief"

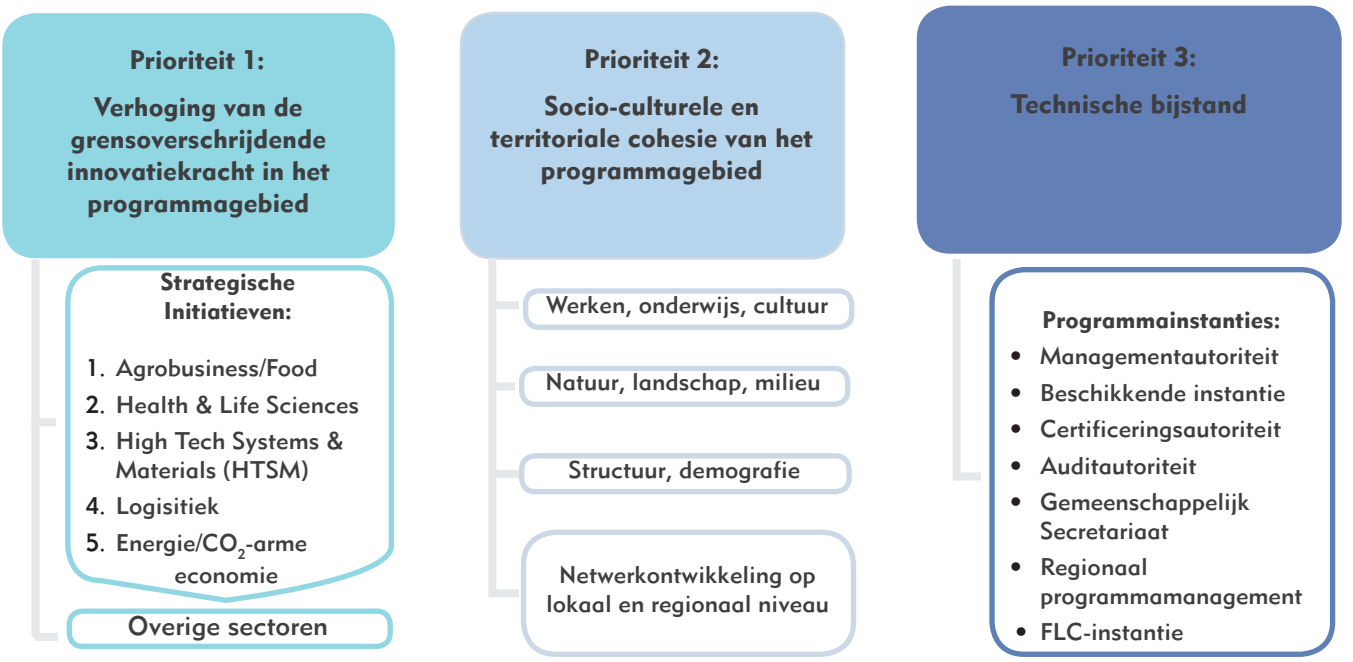

Afbeelding 1: Prioriteiten van het programma

ontwikkeld. Dit Strategisch Initiatief is een document waarin de belangrijkste uitdagingen, ontwikkelingen en grensoverschrijdende kansen voor de betreffende sector zijn beschreven. In het document worden de criteria geformuleerd waaraan projecten moeten voldoen en het biedt een kader voor de projecten die binnen deze sector worden uitgevoerd.

Met de Strategische Initiatieven worden een gefocuste inzet van de middelen en een hogere kwaliteit van de projecten nagestreefd. Dat is een belangrijke voorwaarde voor het bereiken van de doelstellingen op het gebied van innovatie. Projecten in het kader van Strategische Initiatieven zijn niet gebonden aan een bepaalde regio binnen het programmagebied. Er kunnen projecten op regionaal niveau worden uitgevoerd, maar ook projecten met partners uit het gehele programmagebied. Doorslaggevend voor de beoordeling van alle projectconcepten zijn de inhoud en de kwaliteit. Informatie over alle vijf Strategische Initiatieven kan worden gedownload via www.deutschland-nederland.eu.

Prioriteit 2: Sociaal-culturele en territoriale cohesie van het programmagebied

In de tweede programmaprioriteit wordt geïnvesteerd in de versterking van sociaal-culturele en territoriale cohesie van het grensgebied, in lijn met de EU2020-prioriteit "inclusieve groei". Sinds het begin van INTERREG begin jaren '90 is er op dit gebied veel verbeterd. Er zijn wederzijdse contacten en vrij reizen over de grens is voor veel mensen de normaalste zaak van de wereld.

Maar de Nederlands-Duitse grens vormt nog vaak een obstakel bij het bereiken van bepaalde doelstellingen, bijvoorbeeld op het gebied van innovatie, MKB en de CO_2-arme economie. Er is een directe, vanzelfsprekende samenwerking tussen burgers en instituties nodig om ervoor te zorgen dat de Duits-Nederlandse grens geen barrière meer vormt, mensen elkaar kennen en begrijpen en dat gezamenlijke uitdagingen gezamenlijk kunnen worden aangepakt.

Door de projecten in prioriteit 2 moet de barrièrewerking van de grens in het programmagebied worden verminderd en worden de grensoverschrijdende interacties tussen burgers en instituties geïntensiveerd. Projecten kunnen hieraan zowel in psychologische zin (bijvoorbeeld d.m.v. educatie en cultuur) maar ook door concrete samenwerkingsactiviteiten tussen burgers en instituties (bijvoorbeeld in het kader van gezamenlijk natuur- en landschapsbeheer of omgang met demografische ontwikkelingen) bijdragen.

Het resultaat van de bijdrage van INTERREG wordt positief beoordeeld als aan het einde van het programma blijkt dat:

- de houding tegenover het buurland in positieve zin is veranderd;
- de grensoverschrijdende relaties zijn geïntensiveerd;
- de inwoners van het programmagebied de grens als een kans in plaats van een barrière zien.

Belangrijk is dat ieder project de grensbarrière tussen Duitsland en Nederland vermindert. Projecten in prioriteit 2 zijn globaal onderverdeeld in de volgende thema's:

1. Werken, onderwijs, cultuur
2. Natuur, landschap en milieu
3. Structuur en demografie
4. Netwerkontwikkeling op lokaal en regionaal niveau

Binnen prioriteit 2 kunnen, in het kader van de

zogenaamde "kaderprojecten", ook kleinere projecten zoals schooluitwisselingen, sportevenementen met een internationaal karakter of vergelijkbare bijeenkomsten, subsidie ontvangen.

Prioriteit 3: Technische bijstand
De derde prioriteit van het INTERREG V A-programma Deutschland-Nederland is de "Technische bijstand". Zo wordt het beheer en de technisch-administratieve uitvoering van het programma genoemd. Het beheer wordt uitgevoerd door verschillende programmainstanties. Voor alle middelen die deze programmainstanties voor hun bijdrage aan de programmauitvoering ontvangen, vindt de administratie plaats onder deze prioriteit. Aan deze prioriteit mag maximaal 6% van de programmamiddelen worden toebedeeld.

Financieel kader van het programma
Voor het samenwerkingsprogramma INTERREG V A Deutschland-Nederland staat in de periode van 2014-2020 een bedrag van ca. € 440 mln. ter beschikking. Hiervan is ca. 50%, wat neer komt op een bedrag van € 222 mln., door de Europese Unie beschikbaar gesteld, uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). In het samenwerkingsprogramma is een verdeling opgenomen van de middelen over de prioriteiten. De focus van het programma ligt met name op onderzoek, technologie en innovatie. De verdeling van de middelen ziet er dus als volgt uit:

- **Prioriteit 1:** Verhoging van de grensoverschrijdende innovatiekracht van het programmagebied (61%)
- **Prioriteit 2:** Sociaal-culturele en territoriale cohesie van het programmagebied (33%)
- **Prioriteit 3:** Technische Bijstand (6%)

Tabel 1 laat deze financiële indeling zien. Naast de EU-financiering worden in deze tabel ook de middelen getoond, die als nationale bijdrage verwacht worden. Deze middelen omvatten naast cofinanciering door de INTERREG-partners ook de verwachte eigen bijdrage van de projectpartners en zijn nog een keer onderverdeeld in de sommen die voor publieke programma- en projectpartners en van private projectpartners verwacht worden. Er wordt een totale investering van minstens € 443 mln. verwacht. Binnen prioriteit 1 is ongeveer € 105 mln. van de EU-middelen voor de Strategische Initiatieven gereserveerd, waarvan € 30 mln. voor het belangrijke thema energie en CO_2-reductie.

Organisatie van het programma
Om voor de uitvoering van het programma een goede samenwerking te waarborgen, is een overeenkomst opgesteld, die door alle 15 INTERREG-partners ondertekend is. In de overeenkomst zijn de taken van de partners, de uitvoeringbepalingen, de doelstellingen, de grondbeginselen, het Comité van Toezicht en de stuurgroepen opgenomen. De gekozen structuur voor de uitvoering van het programma voldoet zowel aan de vereisten van de structuurfondsverordeningen als aan de behoeften van diverse partners. Met deze structuur wordt de kwaliteit van het programma gewaarborgd. De taken, de kosten en de financiering van de gremia en organen zijn vastgesteld op basis van de ervaringen in de INTERREG IV-programmaperiode.

Voor het INTERREG V A-programma Deutschland-Nederland is een Comité van Toezicht opgericht, waarin de INTERREG-partners vertegenwoordigd zijn. Het Comité van Toezicht neemt koersbepalende besluiten voor het INTERREG-programma, houdt toezicht op de uitvoering en controleert en stuurt de algemene strategie.

Naast het Comité van Toezicht zijn er vier regionale stuurgroepen, die in opdracht van het Comité van Toezicht over projecten beslissen. Zowel binnen het Comité van Toezicht als in de stuurgroepen wordt met unanimiteit besloten. Voor het INTERREG V A-programma Deutschland-Nederland zijn er bij de Euregio's in het grensgebied zogeheten "regionale programmamanagements" ingericht. Hier worden potentiële aanvragers geadviseerd en ondersteund.

Financiering door	EU	Nationale overheden	Private projectpartners	Totale financiering
Prioriteit 1	€ 135.739.369	€ 81.739.369	€ 54.000.000	€ 271.478.738
Prioriteit 2	€ 73.090.430	€ 69.090.430	€ 4.000.000	€ 146.180.860
Prioriteit 3	€ 13.329.561	€ 12.069.999	€ 0	€ 25.399.560
Totaal	€ 222.159.360	€ 162.899.798	€ 58.000.000	€ 443.059.158

Tabel 1: Financieel kader

INTERREG-PROJECT
NACHBARSPRACHE & BUURCULTUUR

SAMEN VAN ELKAAR LEREN

Nederland en Duitsland zijn buren en cultureel en economisch nauw met elkaar verbonden. Ongetwijfeld zijn er grote overeenkomsten, maar ook verrassende verschillen. Reden genoeg om ervoor te zorgen dat leerlingen en leerkrachten de taal en cultuur van de ander leren kennen en ervaren door rechtstreeks contact met het buurland.

In het kader van het project Nachbarsprache & buurcultuur begeleiden de Radboud Universiteit Nijmegen en de Universität Duisburg-Essen, financieel ondersteund door INTERREG Deutschland-Nederland, middelbare scholen bij de opbouw en de uitvoering van uitwisselingsprojecten. Daarnaast worden materiaalboxen voor de les ontwikkeld, die afgestemd zijn op de behoeftes van de scholen. Workshops voor leraren en spannende activiteiten voor leerlingen maken het mogelijk om grensoverschrijdende ervaringen en vrienden te maken.

Doel van het project is een intensivering van grensoverschrijdende samenwerking in de grensregio. Door regelmatige en langdurige uitwisseling van leerlingen en docenten wordt een gemeenschappelijk leerproces en een wederzijds begrip voor taal en cultuur tot stand gebracht. Zo leren nieuwe generaties de mogelijkheden van grensoverschrijdende samenwerking optimaal te benutten.

In totaal worden minstens 50 leerlingen- en docentenuitwisselingsprojecten gerealiseerd, waaraan in totaal ca. 8.500 leerlingen en ca. 360 docenten deelnemen. Het project benut de ruimtelijke nabijheid om ontmoetingen en “samen leren“ als vertrekpunt te nemen van een leerproces: leerlingen en docenten ervaren de betreffende doeltaal en -cultuur als reële taal, die ze niet alleen vanuit de schoolbank “leren“, maar ook “beleven“ en in de praktijk “gebruiken“, gestimuleerd door regelmatige en intensieve uitwisselingen. Daarnaast wordt de Euregio Realschule (in de gemeente Kranenburg) voor een te ontwikkelen concept van een tweetalige, binationale school met Duits en Nederlands eindexamen wetenschappelijk begeleid. Als gevolg daarvan wordt grensoverschrijdende samenwerking als een kans gerealiseerd en wordt de barrièrewerking van de grens verminderd.

1 WILHELMSHAVEN
2 EMDEN
3 DELFZIJL EN OMGEVING
4 STADT OLDENBURG
5 DELMENHORST
6 STADT OSNABRÜCK
7 MÜNSTER
8 DUISBURG
9 KREFELD
10 DÜSSELDORF
11 MÖNCHENGLADBACH

Afbeelding 2: Programmagebied INTERREG V A Deutschland-Nederland

INTERREG V A DEUTSCHLAND-NEDERLAND
JAARVERSLAG 2017
2. UITVOERING VAN HET PROGRAMMA IN 2017

2017 is het derde uitvoeringsjaar van het INTERREG V A-programma Deutschland-Nederland. Onder andere zijn in dit jaar de "Strategische Initiatieven" binnen het programma concreet vormgegeven. Een groot aantal nieuwe projecten in de belangrijkste sectoren Agrofood, Health & Life Sciences, Energie en CO_2-arme economie, Logistiek en High Tech Systems & Materials is in dit jaar goedgekeurd. Daarbij komen verschillende projecten, die de barrièrewerking van de grens verminderen. In totaal werd in 2017 ongeveer ¼ van de in totaal 95 actieve projecten goedgekeurd en één project (Hightech Systems and Materials) is reeds afgerond. Niet in de laatste plaats werden programmaactiviteiten actief gecommuniceerd via sociale media en de eigen website van het programma.

Financiële voortgang INTERREG V A
Aan de 95 goedgekeurde en beschikte projecten zijn middelen ter hoogte van € 349.086.397,01 (totale kosten) toegezegd. Dit komt neer op ca. 80% van het programmavolume. Gezien de looptijd is dit een bevredigende prestatie van het programma. Ca. € 70,3 mln zijn hierbij door private co-financiers beschikbaar gesteld. Dit bedrag overschrijdt de verwachte private middelen nu al met ongeveer € 12,3 mln. Tot 31-12-2017 zijn kosten ter hoogte van € 73,8 mln. door de certificeringsautoriteit goedgekeurd en uitbetaald aan de projecten.

Inhoudelijke voortgang – programmaindicatoren
Voor het INTERREG-programma Deutschland Nederland wordt een bedrag ter hoogte van € 222 mln. door de Europese Commissie beschikbaar gesteld. Het is daarom van belang om voortdurend te monitoren of het geld op een efficiënte en zinvolle manier besteed wordt, conform de programmadoelstellingen. Door middel van zogenoemde indicatoren wordt de inhoudelijke voortgang van het INTERREG-programma bepaald. Voor de start van het INTERREG-programma zijn indicatoren opgesteld en voorzien van een streefwaarde voor het einde van het programma. Bij de aanvraag geeft ieder project aan in welke mate het project zal bijdragen aan de output-indicatoren en rapporteert vervolgens elk half jaar de voortgang.

De indicatoren meten verschillende zaken, bijvoorbeeld het aantal bedrijven dat gesteund wordt of het aantal personen dat binnen een INTERREG-project individueel advies ontvangt. In vergelijking met het voorgaande jaar kan voor het jaar 2017 al een meer diepgaand beeld worden gegeven van de stand van de indicatoren uit de eerste drie jaar van de uitvoering van het programma. Zo zijn de prognoses/eigen streefwaarden van de projecten die nog niet zijn afgesloten over het algemeen positief. Voor bijna alle indicatoren zijn de cumulatieve streef-/prognosewaarden van de projecten in vergelijking met het voorgaande jaar gestegen. De eind 2017 uitgevoerde evaluatie heeft onder meer laten zien dat het bereiken van de meeste indicatoren mogelijk lijkt bij planmatig projectverloop. Dit geldt ook voor het bereiken van de streefwaarden en mijlpalen/belangrijke implementatiestappen van de prestatie-indicatoren. Voor prioriteit 2 is de mijlpaal voor 2018 al behaald.

Prioriteit	Totale beschikbare financiering	EU-percentage	Geplande kosten voor beschikte projecten	Committering beschikte projecten in %	Reeds uitgegeven middelen	Aantal beschikte projecten
1	€ 271.478.738,00	50,00%	€ 222.149.245,87	81,83%	€ 43.015.520,38	43
2	€ 146.180.860,00	50,00%	€ 101.537.591,14	69,46%	€ 24.506.785,06	43
3	€ 25.399.560,00	52,48%	€ 25.399.560,00	100,00%	€ 6.297.054,83	9
Totaal	€ 443.059.158,00		€ 349.086.397,01	78,79 %	€ 73.819.360,27	95

Tabel 2: Financiële voortgang

INTERESSANTE FEITEN
ENKELE EERSTE RESULTATEN

Tot 31-12-2017 heeft INTERREG Deutschland-Nederland bijvoorbeeld...

- binnen prioriteit 1 rond 1.315 MKB (financieel en niet-financieel) ondersteund.
- 426 bedrijven geholpen, nieuwe producten op de markt te brengen.
- 19.672 personen van individueel advies voorzien (bijvoorbeeld op het gebied van werken, wonen en zaken doen over de grens).
- 11.354 personen laten deelnemen aan grensoverschrijdende initiatieven op het gebied van onderwijs en taalkennis.

Programmaevaluatie
Binnen het programma werd in 2016/begin 2017 een evaluatie over de eerste resultaten en het functioneren van het programma uitgevoerd. Op basis van deze resultaten konden aanbevelingen voor verdere actie worden opgesteld. 2017 stond in het teken van de implementatie van de aanbevelingen. De bespreking en uitvoering van verdere aanbevelingen wordt door de programmapartners gezien als een taak voor de langere termijn en is nauw verbonden met het voorbereidende proces voor een vervolgprogramma.

In het najaar van 2017 werd de verdere evaluatieplanning van het programma besproken door de programmacomités en werden enkele wijzigingen besloten met betrekking tot de verduidelijking van de plannen voor de impact-evaluaties, die in een later stadium de impact van het programma en de projecten in het programmagebied zullen meten. Informatie over de evaluaties die tot nu toe zijn uitgevoerd, is te vinden op de programmawebsite onder „Downloads & Publicaties".

Evenementen en communicatie
In 2017 zijn diverse evenementen georganiseerd die hebben bijgedragen aan de versterking van de interne en externe communicatie van het INTERREG-programma Deutschland-Nederland. Zo vonden op 30 maart 2017 voor het eerst een themaconferentie en een projectenmarkt rondom "Hightech Systems & Materials" plaats. Verder heeft het programma in mei deelgenomen aan de jaarlijkse "Europa Kijkdagen" in de vorm van twee INTERREG-projectbezichtigingen ("E-bus 2020: In Motion Charging" en "Grenzeloos Veen") en was het een maand eerder vertegenwoordigd op de beurs van Hannover (door diverse INTERREG-projecten en het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat).

Op 10 september 2017 organiseerde de Euregio Rijn-Waal voorts een "Open dag", die in combinatie met de Duitse "Open Monumentendag" plaatsvond. Hierbij werd ook het INTERREG-programma Deutschland-Nederland gepresenteerd om er de Duitse en Nederlandse burger kennis mee te laten maken. In mei en oktober 2017 waren bovendien vertegenwoordigers van Duits-Poolse en Roemeens-Bulgaarse INTERREG-programma's op bezoek, die zich een beeld wilden vormen van de structuur en werkwijze van INTERREG Deutschland-Nederland. In dit verband werden onder meer project- en partnerbezoeken aan zowel Duitse als Nederlandse kant georganiseerd.

De inhoud van de programmawebsite wordt continu geactualiseerd en uitgebreid met nieuwe content. Dit jaar stond de promotie van de website op de voorgrond, waarbij de aandacht voor de projecten vooral op de projectsites moest worden gericht. De projectdatabase werd volledig gereorganiseerd. Hiervoor werden de homepages van alle projecten in de projectdatabase van foto's en nieuwe teksten voorzien, en werden eventueel ook links naar relevante websites toegevoegd. Bezoekers worden centraal naar deze projectsites geleid.

Bij het genereren van meer aandacht hoort natuurlijk ook een actieve rol op social media als Twitter, Facebook en LinkedIn. Regelmatige actualiseringen en verwijzingen naar de INTERREG-site zorgen ervoor dat de bekendheid van het programma en ook het aantal followers toeneemt. Het communicatiedoel voor 2017 van 500 followers werd bijna bereikt. Het gebruik van Twitter is met ca. 370 followers succesvol en ook op Facebook is het aantal followers gestegen (nu ca. 120). De LinkedIn-pagina wordt onverminderd als statische informatiepagina gebruikt.

In 2017 is vaak verslag gedaan over de goedkeuring, het begin en de kick-off-evenementen van nieuwe INTERREG-projecten. Deze nieuwsberichten werden vaak door de projecten zelf geïnitieerd. In 2017 speelden daarbij niet alleen de traditionele media een rol, bijvoorbeeld in de vorm van persberichten, maar is voor de verslaggeving ook gebruik gemaakt van de website, de nieuwe newsletter en de social-media-kanalen. Per kwartaal is er aan ca. 2.780 ontvangers een newsletter gestuurd. Hierin werd onder andere geïnformeerd over projecten, evenementen, resultaten en informatie over de stand van zaken van het programma.

De communicatie-activiteiten van het programma werden ondersteund door de vrijwilligster Leyla Tarahomi, die van half september tot half december 2017 in het kader van het INTERREG Volunteer Youth-initiatief werkzaam was bij het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat.

INTERREG-PROJECT
E&P AGRO

E-MOBILITEIT EN PRECISIE IN MACHINES VOOR DE LANDBOUW EN DE OPENBARE RUIMTE

Nieuwe technologieën bieden grote kansen voor machines in de land-/tuinbouw en voor onderhoud aan de openbare ruimte. Door ontwikkeling en toepassing van elektrische aandrijving, GPS, lasers, drones en beeldherkenning kan de nauwkeurigheid en performance van machines voor landbouw en voor onderhoud aan de openbare ruimte sterk verbeterd worden. Door vervanging van diesel door elektriciteit en toepassing van elektrisch aangedreven en aangestuurde werktuigen kan sterk op brandstofkosten worden bespaard. Daarnaast kunnen milieuschade, geluidsoverlast en CO2 in sterke mate worden geminimaliseerd.

Door landbouwers, afnemers van landbouwproducten, overheden, beheerders van openbare ruimte en consumenten worden hogere eisen aan de performance en de kwaliteit gesteld. Naast de genoemde hardware technische aspecten is hier het keyword transparantie. Door dataverzameling kunnen opeenvolgende werkgangen zeer goed op elkaar afgestemd worden en is er te allen tijde inzicht in de gedane bewerkingen.

Het project wordt door vier Nederlandse en Duitse MKB's en een kennispartner gerealiseerd in vijf inhoudelijke werkpakketten. Door deze grensoverschrijdende samenwerking zullen een kwaliteitsverbetering, een toename van de productie en het gebruik van zelf geproduceerde energie in de landbouw in de Duits-Nederlandse grensregio worden gerealiseerd.

Financiële planning en uitvoering van het programma

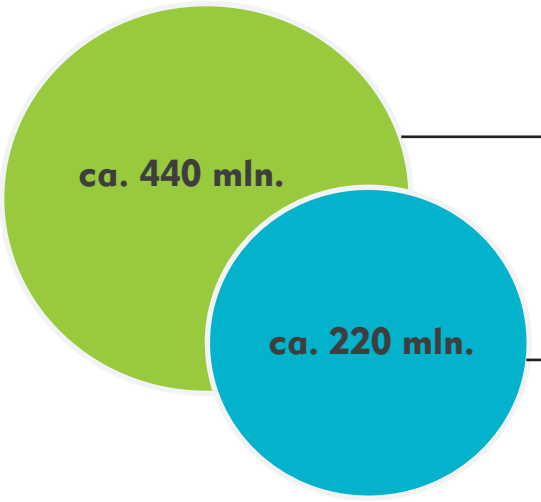

Totaalbudget INTERREG Deutschland-Nederland

Daarvan gefinancierd door de Europese Unie (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling)

Geplande verdeling INTERREG-budget over de programmaprioriteiten:

- **Prioriteit 1** "Verhoging van de grensoverschrijdende innovatiekracht van het programmagebied": 61% (€ 271.478.738,00)
- **Prioriteit 2** "Sociaal-culturele en territoriale cohesie van het programmagebied": 33% (€ 146.180.860,00)
- **Prioriteit 3** „Technische Bijstand": 6% (€ 25.399.560,00)

Uitvoering tot 31-12-2017

Totaal

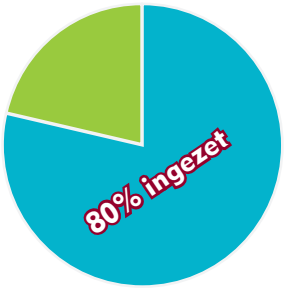

- Totaal geplande kosten: € 349.086.397,01
- Nog te bepalen: € 93.972.760,99

Uitvoering per prioriteit

Prioriteit 1

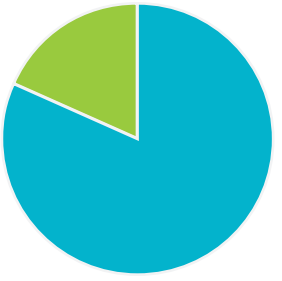

- Kosten goedgekeurde projecten: € 222.149.245,87
- Nog te bepalen: € 49.329.492,13

Prioriteit 2

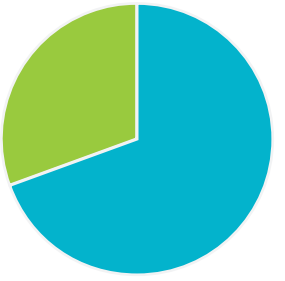

- Kosten goedgekeurde projecten: € 101.537.591,14
- Nog te bepalen: € 44.643.268,86

Prioriteit 3

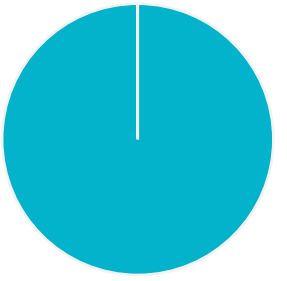

- Kosten goedgekeurde projecten: € 25.399.560,00

INTERREG V A DEUTSCHLAND-NEDERLAND
JAARVERSLAG 2017
3. ZELF EEN PROJECT UITVOEREN?

Wanneer u zelf een project wilt uitvoeren, kunt u om te beginnen een kijkje nemen op onze website www.deutschland-nederland.eu voor aanvullende en actuele informatie over het programma en voorbeelden van projecten. Voor het gemak hebben wij hier een aantal van de belangrijkste subsidievoorwaarden voor u samengevat:

Een project komt uitsluitend voor subsidie in aanmerking als de opzet grensoverschrijdend is. Dat betekent dat er partners en personen van beide zijden van de grens betrokken moeten zijn bij de uitwerking en uitvoering van het project. Bovendien dient de financiering door beide zijden gedragen te worden. Voor elk project moet een lead partner worden benoemd die voor de partners en voor zichzelf de gemeenschappelijke subsidieaanvraag verzorgt en de verantwoordelijkheid voor de afhandeling van het project tegenover het programma op zich neemt. Alleen projecten waarvan de doelstellingen overeenkomen met die van het samenwerkingsprogramma en die binnen het kader van nationale en regionale ontwikkelingsstrategieën vallen, komen voor subsidie in aanmerking.

Projectaanvragen in het kader van het INTERREG V A-programma Deutschland-Nederland kunnen door gemeenten, regionale overheden, verenigingen en andere publiek- en privaatrechtelijke rechtspersonen alsmede door natuurlijke personen die een onderneming voeren, worden ingediend. Concurrerende ondernemingen kunnen echter alleen aanspraak maken op een subsidie wanneer zij binnen een project samenwerken met onderwijsinstellingen (universiteiten, hogescholen etc.) of als het plan een samenwerkingsproject betreft, dat door meerdere ondernemingen gezamenlijk wordt ontwikkeld en uitgevoerd. Bij deze vorm van subsidiëring ligt de prioriteit bij het midden- en kleinbedrijf. In principe kunnen er in het hele programmagebied van het INTERREG V A-programma (zie kaart op pagina 10) projecten worden gerealiseerd. In geval van uitzondering kunnen partners van buiten het programmagebied deelnemen aan projecten. Dat kan echter alleen onder bepaalde voorwaarden. Zij kunnen in gegronde gevallen een subsidieaanvraag doen, indien de resultaten van de betreffende projecten een positief effect hebben op het programmagebied en indien niet meer dan 20% van de subsidiemiddelen buiten het programmagebied wordt ingezet.

De financiering van een project, dat in het kader van het INTERREG-programma Deutschland-Nederland wordt uitgevoerd, bestaat normaal gesproken uit drie onderdelen:

1. **Een eigen bijdrage van de projectpartners:** Een deel van de projectkosten moet door de partners zelf worden ingebracht.
2. **Een EU-bijdrage uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO):** Hiermee kan in principe maximaal 50% van de projectkosten worden gefinancierd.
3. **Subsidie van nationale co-financiers:** Ministeries en provincies stellen eveneens subsidies voor INTERREG-projecten ter beschikking. Hiermee kan een deel van de projectkosten worden gefinancierd.

Hebt u belangstelling? De medewerkers van het regionale programmamanagement bij u in de buurt (contactgegevens zie achterkant van de brochure) zijn u graag behulpzaam.

Meer informatie op:
www.grensinfopunt.eu

INTERREG-PROJECT GRENSINFOPUNTEN IN HET INTERREG-GEBIED

Waar moet u rekening mee houden wanneer u naar het buurland verhuist of een baan aanneemt en grensarbeider wordt? Waar moet u als werkgever rekening mee houden als u werknemers uit het buurland wilt inhuren?

Het GrensInfoPunt is het eerste aanspreekpunt voor iedereen uit Duitsland en Nederland, die vragen heeft over de wettelijke voorschriften met betrekking tot werk, inkomen en sociale zekerheid. Hier kunt u informatie en advies over de belasting- en socialezekerheidsstelsels in Duitsland en Nederland per telefoon of persoonlijk - en gratis - ontvangen. U kunt ook schriftelijk contact opnemen met het adviesteam.

Vanuit een eenduidig afgestemd aanbod aan informatie langs de Duits-Nederlandse grens worden inwoners uit beide landen ondersteund middels antwoorden en adviezen op vragen die zij hebben. De doelgroep zijn huidige grensgangers, voormalige grensgangers en toekomstige grensgangers die zich oriënteren op de grensoverschrijdende arbeidsmarkt, daarnaast kunnen ook werkgevers bij het GrensInfoPunt terecht.

Dankzij de fysieke aanwezigheid van de SVB, Rentenversicherung, UWV, Agentur für Arbeit, DGB en FNV kunnen ook complexere vraagstukken ter plaatse beantwoord worden. Daarnaast beschikt het GrensInfoPunt bij de Euregio Rijn-Waal over een uitgebreid partnernetwerk met nationale organisaties (zoals Belastingsdienst, Krankenkassen, Finanzamt etc.) en kan het GrensInfoPunt gebruik maken van de hier aanwezige capaciteit en kennis. Daarnaast organiseert het euregionale GrensInfoPunt periodieke (belasting-)spreekuren voor inwoners, waarbij alle partners uit het netwerk op locatie aanwezig zijn.

Vragen omtrent het onderwerp sociale zekerheid in Duitsland of Nederland beantwoorden de adviseurs van het Bureau voor Duitse Zaken van de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Hulp bij belastingvraagstukken wordt aangeboden door de belastingdiensten in Nederland en Duitsland. Voor algemene informatie over werken in het buurland is de EURES-adviseur van het UWV of de Duitse Arbeitsagentur aanwezig. Hier worden individuele vragen over belastingen, sociale verzekeringen, zorgverzekering etc. beantwoord.

Alle GrensInfoPunten in het programmagebied van INTERREG Deutschland-Nederland in één oogopslag:

- Eems Dollard Regio (Bad Nieuweschans)
- EUREGIO (Enschede/Gronau)
- Euregio Rijn-Waal (Kleve)
- euregio rijn-maas-noord (Mönchengladbach)

WILT U MEER WETEN OVER HET PROGRAMMA?
OF HEEFT U EEN PROJECTIDEE?
NEEMT U CONTACT MET ONS OP!

Heeft u een idee voor een grensoverschrijdend INTERREG-project?

Op de website www.deutschland-nederland.eu vindt u een voorbeeldformulier "projectconcept" waarin de belangrijkste punten zijn opgenomen die ook bij de officiële indiening van een aanvraag in acht moeten worden genomen. Neemt u bovendien contact op met het regionale programmamanagement (RPM) bij u in de buurt. Het programmamanagement zal u in het verdere aanvraagproces ondersteunen.

RPM Eems Dollard Regio

Bunderpoort 14
9693 ZG Bad Nieuweschans
Tel.: +31 (0)597 521 510
edr@edr.eu

RPM EUREGIO

Enscheder Str. 362
48599 Gronau
Tel.: +31 (0)53 460 51 51
info@euregio.eu

RPM Euregio Rijn-Waal

Emmericher Str. 24
47533 Kleve
Tel.: +49 (0)2821 79300
info@euregio.org

RPM euregio rijn-maas-noord

Konrad-Zuse-Ring 6
41179 Mönchengladbach
Tel.: +49 (0)2161 6985 505
info@euregio-rmn.de

Voor algemene informatie over het programma kunt u ook contact opnemen met:

Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat

c/o Euregio Rijn-Waal
Emmericher Str. 24
47533 Kleve
Tel +49 (0)2821 7930 34
info@deutschland-nederland.eu

Meer informatie en nieuws over het INTERREG-programma Deutschland-Nederland vindt u op:

—

WWW.DEUTSCHLAND-NEDERLAND.EU

VOLG ONS